

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ЗАПИС
ТА
РОЗШИФРОВКА
ФОЛЬКЛОРУ

П Р О Г Р А М А

рекомендована для училищ культури України

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 5.020104 “НАРОДНА ХУДОЖНЯ
ТВОРЧІСТЬ”

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ “НАРОДНЕ ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ
МИСТЕЦТВО”

КИЇВ - 2002

Укладач В.Д. Губ'як, викладач-методист Тереховлянського вищого училища культури

Рецензенти:

З.М. Стельмашук, канд.пед.наук, доцент, зав.кафедрою теорії і методики музичного виховання музично-педагогічного факультету Тернопільського державного педагогічного університету ім. В.Гнатюка

І. Є. Червінська, викладач народних інструментів, заступник директора Кам'янець-Подільського училища культури

Редактор Л.Р. Гордій

Відповідальний за випуск Т.Ф.СТРОНЬКО

Надруковано в Україні

Всі права застережено
All rights reserved

© В.Д. Губ'як, 2002 р.
© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв, 2002 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Музично-освітній процес сьогодні здійснюється в умовах відродження народних музично-пісенних традицій в цілому, зокрема народної творчості українського народу - вічного джерела його історії, ментальності та культури.

Зростання ролі і потреби народної творчості в суспільстві частково реалізується впровадженням у навчальний план училищ культури України предмета "Запис та розшифровка фольклору" з метою підготовки спеціалістів - керівників гурткової роботи (керівник ансамблю, оркестру народних інструментів) в закладах культури та виховання населення на кращих зразках співу, народного музикування, мелодій народної хореографії (хорового, інструментального і танцювального мистецтва).

Мета курсу

- прищепити студентам любов, розуміння народної музики, пісні, танцю як неоціненого скарбу невичерпної криниці духовності українського народу;
- навчити аналітично сприймати зразки музично-пісенного та народного хореографічного мистецтва;

- виховати творчу зацікавленість до жанрів народного мистецтва як окремої галузі музичної культури;
- розвинути навички збирання, нотації (розшифрування), пропаганди музично-пісенного і хореографічного фольклору кожного регіону в контексті загальноукраїнського фольклору.

У процесі розшифрування кращих взірців музично-пісенного фольклору студенти пізнають природу народної пісні, мелодії, танцю, поглиблюють знання про жанрову й тематичну різноманітність поетичних регіонально діалектичних, мелодичних стилістичних особливостей звукоутворення та голосоведення, специфічних особливостей регіональної манери виконання.

Завдання курсу

- набути теоретичних знань і практичних навичок, засвоїти основні прийоми й методи транскрипції мелодій народної музики, пісні, танцю;
- знати історію фольклористики та нотування на Україні;
- використовувати найсучасніші засоби фіксування зразків народно-інструментального, танцювального та народно-пісенного мистецтва;
- вміти визначити класифікацію жанрів музично-пісенних взірців (на основі троїстої музики);

- зібрати і записати одну-дві касети взірців місцевого музично-пісенного фольклору з обов'язковою паспортизацією;
- подати в чистому варіанті особисто розшифровані 3-5-ть взірців музично-пісенного фольклору з паспортизацією та елементами архівного документування;
- ілюструвати на підсумковому занятті особисто записані та нотовані музично-пісенні взірці;
- відтворити (ілюструвати) з характерними особливостями місцевої манери виконання зібраних регіональні взірці під час залікового заходу на базі переддипломної практики;
- зібрати місцеві матеріали про носіїв музично-пісенного фольклору та творчі колективи (письмовий опис з фотодокументами);
- створити на основі зібраного матеріалу для створення студентами фольклорного збірника.

Пропонуємо на базі проходження переддипломної практики зробити фонозапис або відеокасету з прикладами місцевого народного інструментального музикування та музично-пісенного фольклору із залученням окремих народних співців, виконавців-інструменталістів фольклорних гуртів та народних музик (інструментальних ансамблів).

Денна форма навчання

Обсяг курсу: 17 год.(12 лабораторно-практичних,
5 інд. год.).

Заочна форма навчання

Обсяг курсу: 11 год.(6 лабораторно-практичних,
5 інд.год.).

Курс "Запис та розшифровка фольклору" вивчається у 7 семестрі 4-го курсу і завершується диференційованим заліком. Навчальним планом відведено 17 годин, з них: 12 лабораторно-практичних, 5 індивідуальних практичних та 37 годин самостійної роботи, на яких проводиться редагування зібраних студентом зразків народної музики та пісенного фольклору, зроблених у позаурочний час під керівництвом викладача. Підготовлений матеріал може бути використаний для написання курсових робіт, рефератів та у підготовці збірників пісень регіонального фольклору з метою поповнення репертуару самодіяльних фольклорно-етнографічних ансамблів.

В основі даної програми заложена методика, вироблена львівськими музикознавцями Ю.Сливинським, Ф.Колессою, Ст. Людкевичем, С.Мишаничем, Б.Луканюком, тернопільським О.Смоляком які базуються на найкращих досягненнях вітчизняної фольклористичної школи.

Пояснення скорочень у тематичному плані:

(Л) - лабораторно-практичне заняття.

ІНД. - індивідуальне практичне заняття.

С/В - самостійне вивчення.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ та форма занять	Теми занять	кількість годин на вивчення	форма навчання
			денна заочна
1. (Л)*	Історія нотації на Україні.	1	1
с/в	Огляд питальників "Польової роботи" та збірників народної творчості.	2	1
2. (Л)	Мета та завдання нотації народної музики. Основні методи роботи із записуючою апаратурою.	1	1
с/в	Робота з технічними засобами звукозапису.	3	2
3. (Л)	Документування зразків музично-пісенного фольклору.	1	1

4. (Л)	Ознайомлення з роботою місцевого фольклорно-етнографічного ансамблю.	1	
с/в	Пошукова, транскрипційна та ілюстративна робота.	5	5
5. (Л)	Методика транскрипції словесного тексту.	1	
- інд	Запис пісенних віршів, строф і т.д. Способи фіксації особливостей мовлення та підтекстовка поетичного тексту пісні під мелодією на чистовику.	2	1
с/в	Фіксація особливостей мовлення.	2	2
с/в	Запис поетичного тексту пісні під мелодією фольклорного зразка	5	5
6. (Л)	Методика транскрипції простих музичних ритмів (метро-ритмічних малюнків).	2	1
- інд	Визначення метроритму, пульсації мелодії та способи позначення музичних розмірів. Визначення та запис ритмічного малюнку у піснях, наспівах, мелодіях з рівномірною пульсацією та в мелодіях з неакцентованою ритмічною		

	організацією.	1	1
с/в	Визначення та запис пульсації ритму мелодії.	3	2
с/в	Визначення метроритму та запис простих ритмічних малюнків.	2	2
7. (Л)	Способи транскрипції звуковисотності в народних музично-пісенних зразках.	2	1
- інд	Застосування, фіксація ключів і штилів у транскрипції мелодій від народних музик, співців з різною манерою виконання з урахуванням мелізмів, знаків альтерації, елементів мікроальтерації при нотуванні.		1
с/в	Застосування ключів і штилів у транскрипції мелодій від народних музик.	2	2
с/в	Фіксація ключів і штилів у транскрипції мелодій від народних співців.	2	1
с/в	Фіксація місцевої манери виконання.	1	1
с/в	Фіксація мелізмів, знаків альтерації із елементами мікроальтерації при нотуванні простих мелодій.	2	2

- інд	Методика нотації мелодії з фонозапису та від носія музично-пісенного фольклору, транскрипція простих одноголосних мелодій.	2	1
с/в	Нотація простих мелодій з фонозапису.	2	2
с/в	Нотація простих мелодій від носія музично-пісенного фольклору.	2	2
с/в	Нотація простих мелодій від носія музичного фольклору.	2	2
8. (Л)	Методика фіксації місцевої манери виконання в народній музиці.	1	1
с/в	Фіксація місцевої манери виконання народної інструментальної музики (народного музикування).	3	3
9. (Л)	Підсумкове заняття.	1	1
Денна форма навчання.	Всього:	17	11
Заочна форма навчання.	Всього:	6	5

З М І С Т П Р Е Д М Е Т А

Заняття 1.

ІСТОРІЯ НОТАЦІЇ НА УКРАЇНІ

Способи нотації народної музики на початковому етапі збирацької діяльності (Збірники М.Максимовича, В.Залеського, М.Лисенка, І.Колесси)

Знаки мікроальтерації у збірнику О.Роздольського - Ст.Людкевича "Галицько-руські народні мелодії".

Методика транскрипції народних пісень у збірнику К.Квітки "Українські народні мелодії". Способи документування народної музики за системою К.Квітки.

Транскрипційна методика народної музики за кордоном.

Техніка нотації народної музики, використовувана представниками київської фольклористичної школи у збірниках О.Правдюка, С.Грици, А.Іваницького, Єфремовича та інших.

Методика транскрипції народної музики у львівській фольклорній школі (Ф.Колесса, Б.Луканюк, В.Гошовський, Ю.Сливинський, С.Мишанич).

Нотація народної музики засобами сучасної комп'ютерної техніки.

с/в

ОГЛЯД ПИТАЛЬНИКІВ "ПОЛЬОВОЇ РОБОТИ" ТА ЗБІРНИКІВ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Болок В.М. Оркестр русских народных инструментов. – М.: Музыка, 1986, 80 с., ил.
2. Василенко З. З історії української музичної фольклористики кінця 18- середини 19 ст. // Живі сторінки української музики. – К., 1965. – С.9-55.
4. Гордійчук М. Як записувати народну музику.- К., 1960. - 36 с.
5. Іванов П.Г. Оркестр українських народних інструментів. – К.: Муз. Україна, 1981. – 112 с.
6. Квітка К. Українські народні мелодії.- К., 1922.
7. Кушнер Г.И. Советы руководителям самодеятельных оркестров народных инструментов. – М.: Музыка, 1966. – 80 с.
8. Квитка К. Избранные труды в двух томах.- Т.1.- М., 1971. - С.77-78; Т.2.- М., 1973.- С.11, 30-39, 40-46, 66-80.
9. Правдюк О. Методика записування музичного фольклору. - К., 1986. – С.23-48.
10. Сливинський Ю.П. Техніка нотації народних пісень. Методичні рекомендації. - Львів, 1982. – С 27-45.
11. Чикановський А. Музыкальная этнография.- М., 1983.
12. Шуманська І.П. Народна інструментальна музика // Історія української інструментальної музики в 6-ти томах. – Т.1. – К., 1922. – С.11-12.
13. Актуальні питання методики фіксації творів народної музики / Збірник праць науковців Київської державної консерваторії імені П.Чайковського. - К., 1989. - 100 с.

14. Актуальні питання методики фіксації та транскрипції творів народної музики / Редактор-упорядник Б.Луканюк.- К., 1989. – 100 с.

Заняття 2.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НОТАЦІЇ НАРОДНОЇ МУЗИКИ ОСНОВНІ МЕТОДИ РОБОТИ ІЗ ЗАПИСУЮЧОЮ АПАРАТУРОЮ

с/в

РОБОТА ІЗ ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ ЗВУКОЗАПИСУ

Два типи нотацій народної музики: прикладна (любительська) та наукова. Об'єктивація нотацій народної музики. Ознайомлення з об'єктом нотації (прослуховування фонограм або інформатором, робота з легкими нотаціями). Способи нотації строфічної та астрофічної народної музики.

Рациональне розміщення магнітофона на робочому столі нотувальника. Роль лівої руки в маніпулюванні клавішами магнітофона. Використання швидкостей в транскрипційній роботі.

Підготовка робочої фонограми та використання необхідних письмових приладь на робочому місці нотувальника.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Болок В.М. Оркестр русских народных инструментов. – М.: Музыка, 1986, 80 с., ил.
2. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість. – К., 1990. – С.308-309.;
3. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість: Навч. посібник. – К.: Муз.Україна, 1999. – 222 с.
4. Квитка К. Избранные труды в двух томах. – Т.1. – М., 1971. – С.77-78; Т.2. – М., 1973. – С.11, 30-39, 40-46, 66-80.
5. Правдюк О. Методика записування музичного фольклору. – К., 1981. – С. 61-68.
6. Сливинський Ю. Техніка нотації народних пісень. Методичні рекомендації. – Львів, 1982. – С.5-11 (47 с.).
7. Танцюра Г. Записки збирача фольклору. – К., 1958.

Заняття 3.

ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗРАЗКІВ МУЗИЧНО-ПІСЕННОГО ФОЛЬКЛОРУ

Історія документування музично-етнографічних матеріалів в українському етномузикознавстві. Дві типові форми документації - листок збирача (ЛЗ) та карта записувача (КЗ). Функціональне призначення (ЛЗ). Спосіб виготовлення (ЛЗ) та його рубрикування. Тематичне групування в ЛЗ та використання системи індексування. Методика заповнення ЛЗ.

Мета архівування музично-етнографічних матеріалів та способи її документування. Способи виготовлення (КЗ). Картотекування архівного музично-етнографічного матеріалу. Рубрикування КЗ та способи занесення у відповідні графи основних паспортних даних та відсилачів (дописувачів).

Універсальні властивості КЗ та її головне призначення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Болок В.М. Оркестр русских народных инструментов. – М.: Музыка, 1986. – 80 с., ил.
2. Гордійчук М. Як записувати народну музику. – К., 1960. – 36 с.
3. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість: Навч. посібник. – К.: Муз.Україна, 1999. – 222 с.
4. Квитка К. Потреби в справі дослідження народної музики на Україні // Музика. – 1925. – N 2-3. – С.116 -117.
5. Квитка К. К изучению украинской народной инструментальной музыки // К.Квитка. Избранные труды в двух томах. – Т. 2. – С. 251-278.
6. Луканюк Б. Типові форми музично-етнографічної документації: Методичні рекомендації. – Львів, 1981. – 23 с.
7. Мациевский И. Основные проблемы и аспекты изучения народных музыкальных инструментов и инструментальной музыки // Народные музыкальные инструменты и инструментальная музыка: сборник статей и материалов в двух частях; Ч.1. – М., 1987. – С. 6-38.

8. Сливинський Ю. Техніка нотації народних пісень. Методичні рекомендації.- Львів, 1981. - С. 15-23.

9. Танцюра Г. Записки збирача фольклору. - К., 1958.

10. Актуальні питання методики фіксації транскрипції творів народної музики / Збірник праць науковців Київської державної консерваторії ім. П.Чайковського.- К., 1989.- 100 с.

11. Галицько-руські народні мелодії. Зібрані на фонограф Й.Роздольським. Списав і редагував Ст.Людкевич.- Львів, 1906.- Ч.1.- С. 3-19.

Заняття 4.

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З РОБОТОЮ МІСЦЕВОГО
ФОЛЬКЛОРНО-ЕТНОГРАФІЧНОГО АНСАМБЛЮ
(пошукова, транскрипційна та ілюстративна робота)

Побувати на репетиції місцевого фольклорно-етнографічного колективу. Познайтись з складом учасників, репертуаром, методами збору, транскрипції музично-пісенного автентичного фольклору, особливостями проведення репетицій, підготовкою та проведення мистецьких заходів, участь в концертних програмах, манерою місцевого виконання зібраних зразків регіонального музично-пісенного фольклору.

Діалог з керівником колективу та його учасниками.

Слухання репертуару з фонозапису і живого виконання народних мелодій, пісень з помітками вражень.

с/в

Пошукова, транскрипційна та ілюстративна
робота

Відвідати репетиції місцевого фольклорно-етнографічного колективу за місцем проживання. Ознайтись з складом учасників, репертуаром, методами збору, транскрипції народного музикування, музично-пісенного автентичного фольклору, загалом проведення репетицій, підготовкою та проведення мистецьких заходів, участь в концертних програмах, манерою виконання зібраних матеріалів місцевого музично-пісенного фольклору.

Діалог з керівником колективу та його учасниками.

Слухання репертуару з фонозапису та живого виконання народних пісень.

Записати поради керівника та свої враження від відвіданого колективу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гордійчук М. Як записувати народну музику.- К., 1960. - 36 с.

2. Грицай М.С. та ін. Українська народно-поетична творчість. - К., 1983. - С. 56-61.

3. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість: Навч. посібник.- К.: Муз.Україна, 1999. - 222 с.

4. Квитка К. К изучению украинской народной инструментальной музыки // Избранные труды в двух

томах.- Т.1.- М., 1971. - С.77-78; Т.2.- М., 1973.- С.11, 30-39, 40-46, 66-80.

5. Кирдан Б., Омельченко А. Народні співці-музиканти на Україні. - К., 1980.

6. Кошиць О. Про українську пісню й музику. - Репринг. вид. - К.: Муз. Україна, 1993. - 48 с.

7. Рудницький А. Українська музика: історично-критичний огляд. - Мюнхен, 1963. - С.25-29.

8. Інструментальна музика / Упоряд. А.І.Гуменюк. - К., 1970. - 488 с.

9. Методичні рекомендації та програма-запитальник для збирачів фольклору Київщини / Обласний науково-методичний центр народної творчості та культурно-освітньої роботи. - К., 1992.

10. Питальники: Традиційна народна культура / Український центр культури досліджень. - К., 1994.

Заняття 5.

МЕТОДИКА ТРАНСКРИПЦІЇ СЛОВЕСНОГО ТЕКСТУ

Роль словесного тексту в нотації народної пісні. Методика транскрипції словесного тексту з фонограми. Фонографічний спосіб перенесення словесного тексту на папір.

Першочерговість транскрипції словесного тексту в народній музиці.

Методика записування пісенних віршів та строф, внутрішніх та зовнішніх рефренів, приміток, виносок.

Способи фіксації особливостей мовлення (місцеві діалекти). Використання діалектичних знаків та методи їх позначення. Способи позначення огласок, додаткових складів, прикінцевих "з'їджених" складів тощо. Методика оформлення словесного тексту на чистовику.

с/в

Фіксація особливостей мовлення (місцеві діалекти)

с/в

Запис неотичного тексту пісні під мелодією фольклорного зразка

Словесний текст в нотації народної пісні. Транскрипції словесного тексту з фонограми. Фонографічне перенесення поезії на папір.

Першочерговість транскрипції словесного тексту в народній музиці.

Запис пісенних віршів та строф, внутрішніх та зовнішніх рефренів, приміток.

Фіксації особливостей мовлення (місцеві діалекти). Використання діалектичних знаків та їх позначення. Позначення огласок, додаткових складів, прикінцевих "з'їджених" складів тощо. Методика оформлення словесного тексту на чистовику.

Інд. заняття.

ЗАПИС ПІСЕННИХ ВІРШІВ, СТРОФ, СПОСОБИ ФІКСАЦІЇ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОВЛЕННЯ ТА ПІДТЕКСТОВКА ПОЕТИЧНОГО ТЕКСТУ ПІД МЕЛОДІЄЮ НА ЧИСТОВИКУ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Грица С.Й. Фольклористична діяльність Ф.Колесси // Колесса. Музикознавчі праці / Підгот. до друку С.Грица. – К., 1970. – С. 5-30.
2. Грицай М. та ін. Українська народно-поетична творчість. – К., 1983. – С. 176-195.
3. Іваницький А. Українська народна музична творчість. - К., 1990.- С.310-311.
5. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість: Навч. посібник. - К.: Муз.Україна, 1999. - 222 с.
6. Кошиць О. Про українську пісню й музику. – Репринт. вид. – К.: Муз. Україна, 1993. – 48 с.
7. Колесса Ф. Українська усна словесність. – Львів, 1938. – С. 57-64.
8. Луканюк Б. Культурно-жанрова концепція Ст.Людкевича // Четверта конференція дослідників народної музики червоноруських (галицько-володимирських) та суміжних земель: матеріали / Ред. Б.Луканюк. – Львів, 1993. – Ч.4. – С.7-14; - Ч.5. – Львів, 1994. – С.7-12.
9. Правдюк О. Методика записування музичного фольклору.- К., 1981.- С. 28-54.

10. Сливинський Ю.П. Техніка нотації народних пісень. Методю рекомендації.- Львів, 1982.- С. 12-15; 17-23.

11. Галицько-руські народні мелодії. Зібрані на фонограф Й.Роздольським. Списав і редагував Ст.Людкевич.- Львів, 1906.- Ч.1.- С. 3-19.

Заняття 6.

МЕТОДИКА ТРАНСКРИПЦІЇ ПРОСТИХ МУЗИЧНИХ РИТМІВ

(метро-ритмічних малюнків)

Способи найточнішої фіксації реальних ритмічних величин. Використання пролонгаційних та аббревіаційних знаків мікроальтерації та їх часова відповідність. Техніка визначення пролонгаційних та аббревіаційних тривалостей.

Методика визначення метру, ритму та темпу за метрономом. Способи визначення темпу у піснях з "чіткою ритмікою" та "вільною ритмікою".

Визначення основної одиниці відліку. Методика визначення темпу за формулою: $(K-1) \cdot 6 = T$.

Способи позначення часу звучання цілої пісні або першої строфи.

Принципи використання тактової риски в народній музиці.

Правила виставлення тактової риски:

- згідно з правилами елементарної теорії музики;

- згідно з правилами сегментації.
- Правила застосування пунктирних тактових рисок.
- Способи позначення тактових розмірів.
- Використання тактового розміру в піснях з рівномірною пульсацією.

Метрична цифра у тактах з мелодіями неакцентної ритмічної організації.

с/в

Визначення та запис пульсації ритму мелодії

с/в

Визначення метроритму, запис простих ритмічних малюнків

Точність фіксації реальних ритмічних величин. Використання аббревіаційних знаків альтерації та їх часова відповідність. Визначення пролонгаційних та аббревіаційних тривалостей.

Визначення метру, ритму та темпу за метрономом. Визначення темпу у мелодіях з "чіткою ритмікою" та "вільною ритмікою".

Визначення основної одиниці відліку. Визначення темпу.

Інд. заняття.

ВИЗНАЧЕННЯ МЕТРОРИТМУ, ТЕМПУ,
ПУЛЬСАЦІЇ МЕЛОДІЇ ТА СПОСОБИ ПОЗНАЧЕННЯ
МУЗИЧНИХ РОЗМІРІВ.

(визначення та запис ритмічного малюнку у піснях, наспівах, в мелодіях інструментальної музики, з рівномірною пульсацією та з неакцентованою ритмічною організацією)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гошовський В. Украинские песни Закарпатья.- М.: Музыка, 1968.- С.72.
2. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість.- К., 1990.- С.311-313.
3. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість: Навч. посібник.- К.: Муз.Україна, 1999. - 222 с.
4. Квитка К. Избранные труды в двух томах.- Т.1.- М., 1971. - С.77-78; Т.2.- М., 1973.- С.11, 30-39, 40-46, 66-80.
5. Квитка К. Потреби в справі дослідження народної музики на Україні // М.: Музыка, 1925. - № 2-3. - С. 116-117.
6. Колесса Ф. Ритміка українських народних пісень // Ф.Колесса. Музикознавчі праці / Упоряд. С.Грица. - К., 1970. - С. 21-233.
7. Правдюк О. Методика записування музичного фольклору.- К., 1981.- С.
8. Сливинський Ю. Техніка нотації народних пісень. Методичні рекомендації. - С.16-23; - С.33-39.
9. Танцювальні пісні / Ред. колегія: О.І.Дей та ін. - К., 1970. - 288 с.

Заняття 7.

СПОСОБИ ТРАНСКРИПЦІЇ ЗВУКОВИСОТНОСТІ В НАРОДНИХ МУЗИЧНО-ПІСЕННИХ ЗРАЗКАХ

Застосування ключів в транскрипції жіночого, чоловічого, мішаного виконавства для транспонованих народних інструментів.

Фіксація штилів у мішаному виконавстві.

Способи транскрипції звуковисотного рівня народних мелодій. Позначення абсолютної висоти першого звука у мелодіях.

Методика позначення поступового підвищення або пониження звуковисотного рівня.

Методи використання знаків альтерації у транскрипції народної музики. Використання знаків мікроальтерації для позначення висотного нюансування звуків.

Способи запису варіаційності у народній музиці (народне музикування). Методика позначення незначної та значної варіаційності.

с/в

Застосування ключів і штилів у транскрипції мелодій від народних музик

с/в

Фіксація ключів і штилів у транскрипції мелодій від народних співців

с/в

Фіксація місцевої манери виконання

с/в

Фіксація мелізмів, знаків альтерації із елементами мікроальтерації при нотуванні простих мелодій

Застосування ключів в транскрипції жіночого, чоловічого та мішаного виконавства.

Фіксація штилів у мішаному виконавстві.

Способи транскрибування звуковисотного рівня народних мелодій. Позначення абсолютної висоти першого звука у мелодіях.

Інд. заняття.

МЕТОДИКА НОТАЦІЇ МЕЛОДІЇ З ФОНОЗАПИСУ ТА
ВІД НОСІЯ НАРОДНО-ПІСЕННОГО ФОЛЬКЛОРУ
(Нотування простих одноголосних)

с/в

Нотація простих мелодій з фонозапису

с/в

Нотація простих мелодій від носія музично-пісенного фольклору

с/в

Нотація простих мелодій від носія музичного фольклору

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість.- К., 1990.- С.311- 312.
2. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість: Навч. посібник.- К.: Муз.Україна, 1999. - 222 с.
3. Квитка К. Избранные труды в двух томах.- Т.1.- М., 1971.- С.77-78; - Т.2.- М., 1973.- С.11, 30-39, 40-46, 66-80.
4. Правдюк О. Методика записування музичного фольклору.- К., 1981.- С.57.
5. Сливинський Ю. Техніка нотації народних пісень. Методичні рекомендації.- Львів, 1982. - С.16-23; - С.33-39; - С.24-31.
6. Галицько-руські народні мелодії. Зібрані на фонограф Й.Роздольським. Списав і редагував Ст.Людкевич.- Львів, 1906.- Ч.1.- С. 3-19.

Заняття 8.

МЕТОДИКА ФІКСАЦІЇ МІСЦЕВОЇ МАНЕРИ ВИКОНАННЯ В НАРОДНІЙ МУЗИЦІ

Значення фіксації манери виконання у нотації. Основні способи позначення манери виконання. Нисхідне та висхідне цілковите глісандування, прикінцеве глісандування.

Методика позначення "під'їздів" - від невизначеної ноти та від визначеної ноти.

Методи позначення манери так званого "шукання" ноти, форшлагів, нахшлагів, виразної вібрації окремих нот, фальцетних звуків, невиразно інтонованих звуків, слабих та сильних акцентів.

Способи позначення меншінтенсивних звуків (за методикою Ст.Людкевича).

Використання власних позначень-символів для фіксації дрібних відтінків манери виконання.

с/в

Фіксація місцевої манери виконання народної інструментальної музики (народного музикування)

Методи підготовки коментарів (приписок) до транскрипцій манери виконання за наступними параметрами: характеристика голосових і музичних даних

виконавця, його емоційного стану, голосового регістру, способу звукоподачі, характеру виконання та ін.

Фіксація коментарів самого виконавця.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іваницький А. Українська народна музична творчість.- К., 1990.- С.312 - 313.
2. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість: Навч. посібник.- К.: Муз.Україна, 1999. - 222 с.
3. Іванов П.Г. Оркестр українських народних інструментів. – К.: Муз. Укр., 1981. – 112 с.
4. Кирдан Б., Омельченко А. Народні співці-музиканти на Україні. – К., 1980. – С.3-56.
5. Кошиць О. Про українську пісню й музику. – Репринт. вид. – К.: Муз. Україна, 1993. – 48 с.
6. Кушнер Г.И. Советы руководителям самодеятельных оркестров русских народных инструментов. – М.: Музыка, 1966. – 80 с.
7. Людкевич Ст. Передмова // Галицько-руські народні мелодії. Зібрав на фонограф Й.Роздольський. Списав і зредагував Ст.Людкевич.- Львів, 1906.- Ч.1.- С.9-10; 1908.- Ч.2.- С.3-5.
8. Правдюк О. Методика записування музичного фольклору.- К., 1981.- С.45.
9. Речминский Н. Массовые музыкальные народные инструменты. – М.: Музгиз, 1956. – 104 с.
10. Сливінський Ю. Техніка нотації народних пісень.- Львів, 1982.- С.33-39.

11. Шахматов Н. Инструментовка для оркестра русских народных инструментов.– Л.: Музыка, 1985. – 120 с.

12. Галицько-руські народні мелодії. Зібрані на фонограф Й.Роздольським. Списав і редагував Ст.Людкевич.- Львів, 1906.- Ч.1.- С. 3-19.

Заняття 9.

ПІДСУМКОВЕ ЗАНЯТТЯ

На підсумковому занятті викладач перевіряє знання лекційного матеріалу та практичного засвоєння тем, ілюстрацію свого зібраного фольклорного матеріалу, правильність в оформленні взірців музично-етнографічних матеріалів, а також отримує зібрану інформацію про фольклорні колективи України, області, району та на базах переддипломної практики.

Підсумкове заняття завершується диференційованим оцінюванням.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Боллок В.М. Оркестр русских народных инструментов. – М.: Музыка, 1986, 80 с., ил.
2. Гошовський В. Украинские песни Закарпатья.- М., 1968.- С.72.
3. Гуменюк А. Український народний хор: Метод. посібник.- К.: Мистецтво, 1955.

4. Іваницький А. Українська народна музична творчість.- К., 1990.- С.308-313; - К.: Муз.Україна, 1999. - 222 с.

6. Квітка К. Потреби в справі дослідження народної музики на Україні // Музика.- 1925.- № 2-3.

7. Квітка К. Порфирій Демуцький // Етнографічний вісник УАН.- К., 1928. - Вип.6.- С.35-43.

8. Квітка К. Лисенко як збирач народних пісень.- К., 1923.

9. Квитка К. Избранные труды в двух томах.- Т.1.- М., 1971. - С.77-78; Т.2.- М., 1973.- С.11, 30-39, 40-46, 66-80.

10. Людкевич Ст. Передмова // Галицько-руські народні мелодії. Зібрані на фонограф Й.Роздольським. Списав і зредагував Ст.Людкевич.- Львів, 1906.- Ч.1.- С. 5-10; Львів, 1908.- Ч.2.- С.3-5.

11. Луканюк Б. Типові форми музично-етнографічної документації. Методичні рекомендації.- Львів, 1981.- С.15-23.

12. Правдюк О. Методика записування музичного фольклору.- К., 1981.- С. 26-49.

13. Сливинський Ю. Техніка нотації народних пісень. Методичні рекомендації. - Львів, 1982.- 47 с.

14. Актуальні питання методики фіксації та транскрипції творів народної музики / Редактор-упорядник Б.Луканюк.- К., 1989.- 100 с.

15. Галицько-руські народні мелодії. Зібрані на фонограф Й.Роздольським. Списав і зредагував Ст.Людкевич.- Львів, 1906.- Ч.1.- С. 3-19.

Редакційна група:

Відповідальний за випуск	- Стронько Т.Ф.
Укладач	- Губ'як В.Д.
Редактор	- Гордій Л.Р.
Літературний редактор	- Буката Г.Б.
Комп'ютерний набір	- Мудрик О.З.
Комп'ютерне макетування	- Старушак М.Є.

Губ'як В. Д. ЗАПИС ТА РОЗШИФРОВКА ФОЛЬКЛОРУ:
Навч. програма. – К, 2002. – 32 с.

Програма підготовлена
в Етнографічній лабораторії "МЕЛОС"
Теребовлянського вищого училища культури
283400. Тернопільська обл.
м.Теребовля,
вул. Т. Шевченка – 1.